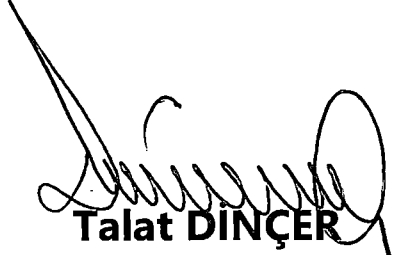


TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımı Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından Anayasa'nın 98. Ve TBMM İçtüzüğü'nün maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.27/07/2026



Talat DİNÇER
Mersin Milletvekili

Toplumun ve ekonominin temel taşı olan esnaf, bugün Cumhuriyet tarihinin en ağır ekonomik darboğazlarından biriyle karşı karşıyadır. Türkiye genelinde ortalama 2 milyon 600 bin esnaf ve sanatkâr işletmesi faaliyet göstermektedir. Bu rakam yalnızca iş yeri sayısını ifade etmemektedir, milyonlarca esnafı, ailelerini, yanlarında çalışanları, çırakları, kalfaları, tedarikçileri ve bu işletmelerden geçimini sağlayan milyonlarca vatandaşını temsil etmektedir. Esnaf, bu ülkenin her mahallesinde, her sokağında, her ilçesinde ve her ilinde bulunmaktadır. Sabah ilk kepengi açan, gece son ışığı söndüren; vergisini ödeyen, istihdam sağlayan, üretime katkı sunan ve mahallesine sahip çıkan kesimdir. 2 milyon 600 bin iş yerini görmezden gelemeyiz, Esnafı yok sayamayız, Esnafı ezemeyiz, Esnafın feryadına kulaklarımızı kapatamayız. Çünkü esnaf yalnızca bir meslek grubu değil, Türkiye ekonomisinin omurgası, toplumsal hayatın vicdanı ve milletimizin alın teridir.

2022 yılından 2026 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla 568 bin 485 Esnaf işyeri kapatmıştır. Bu durum, esnafın içinde bulunduğu ekonomik zorlukların en önemli göstergelerinden biridir, Esnaf artık kazanç elde etmekten çok, işletmesini ayakta tutma mücadelesi vermektedir. Döviz bazlı kiralar, stopaj yükü, çeşitli vergi kalemleri, Bağ-Kur ve sigorta primleri, yüksek enerji maliyetleri ve artan enflasyon işletmeler üzerinde ağır bir yük oluşturmaktadır. Türk lirasındaki değer kaybı nedeniyle sermayesi eriyen esnaf, sattığı ürünün yerine yenisini koyamaz hale gelmiş, çoğu zaman kazanmadan harcama yapmak zorunda kalmıştır. Kartlı alışverişlerde uygulanan POS cihazı komisyonları, banka kesintileri ve bakım ücretleri de esnafın gelirini daha işletme kasasına girmeden azaltmaktadır. Mahalle esnafı, zincir marketler ve alışveriş merkezleri karşısında ağır rekabet koşulları altında mücadele etmektedir. Büyük sermaye karşısında yeterli desteği bulamayan küçük işletmeler; aldığı ürünü satmakta ve sattığı ürünün yerine yenisini koymakta zorlanmaktadır. Gıda sektöründe uygulanan KDV sistemi de esnaf açısından önemli bir mali yük oluşturmaktadır. Esnaf alışta %1 KDV ile işlem yaparken, işlenmiş ürünlerde %10 KDV yüküyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum küçük işletmelerin maliyetlerini artırmaktadır. Bunun yanında, müzik kullanan işletmelerden telif hakkı kapsamında talep edilen yüksek ücretler de esnafı zor durumda bırakmaktadır. Dört ayrı kuruluştan yalnızca bir kuruluşun, yıllık 100 metrekaresel bir işletme için 600 bin TL ücret talep ettiği belirtilmektedir. Bu tür yüksek

maliyetler birçok işletmeyi ekonomik olarak zorlamakta, bazı uyuşmazlıklar mahkeme süreçlerine taşınmaktadır. Ulaşım sektöründe faaliyet gösteren esnaf da sürekli artan maliyetler nedeniyle ciddi sorunlar yaşamaktadır. Akaryakıt fiyatlarındaki sürekli artışlar, yüksek otoyol ve köprü geçiş ücretleri, zorunlu olan yüksek ücretli belgeler, sektörün yükünü artırmakta, birçok işletmeyi kontak kapatma noktasına getirmektedir. Ulaşım sektörüne yönelik hurda araç desteği sağlanmalı, vergi indirim desteği sağlanarak ticari araçların yenilenmesi sağlanarak, kalıcı teşvikler hayata geçirilmelidir. Esnafın en önemli sorunlarından biri de finansmana erişimdir. Banka borçları, ana parayı aşan faiz yükleri nedeniyle ödenemez hale gelmiş; vergi ve SGK borçlarına uygulanan gecikme faizleri işletmeleri içinden çıkılması zor bir noktaya taşımıştır. Borç yükü altında ezilen esnaf krediye ulaşamamakta, yatırım yapamamakta ve işletmesini geliştirememektedir. Bu nedenle faiz oranları düşürülmeli, banka borçları makul şartlarda yeniden yapılandırılmalı, kamu borçlarının faizi silinmeli ve ödeme kolaylığı sağlanmalıdır. Ayrıca sicil affı çıkarılarak ticari hayatına devam etmek isteyen esnafa yeni bir başlangıç imkânı verilmelidir. Esnafın yıllardır beklediği önemli konulardan biri de emeklilik hakkıdır. Bağ-Kur'lular için 7200 prim günü düzenlemesine ilişkin beklenti henüz karşılanmamıştır. Milyonlarca esnaf, diğer sigortalılara göre daha uzun süre prim ödeyerek daha geç emekli olmak zorunda kalmaktadır.

Yıllarca vergisini veren, primini ödeyen ve ülke ekonomisine katkı sağlayan esnafın emeklilikte adalet talebi karşılanmalı, verilen sözler yerine getirilmeli ve 7200 prim günü düzenlemesi bir an önce hayata geçirilmelidir. Vergi yükünün hafifletilmesi, haksız rekabetin önlenmesi, küçük işletmelerin desteklenmesi, üreticinin korunması, finansman maliyetlerinin düşürülmesi ve sürdürülebilir ekonomik politikaların hayata geçirilmesi artık bir tercih değil, zorunluluktur. Bugün esnafın sesi duyulmazsa yarın yalnızca dükkânlar kapanmayacak, şehirlerin ruhu, mahalle kültürü, üretim gücü ve ekonomik bağımsızlığımız da büyük yara alacaktır. Esnaf sadece destek istememektedir. Esnaf; emeğinin karşılığını, adil rekabet şartlarını, ulaşılabilir finansmanı, hak ettiği emekliliği ve geleceğe güvenle bakabileceği bir ekonomik düzen istemektedir. Bu kapsamda; esnafın yaşadığı ekonomik sorunların, artan maliyetlerin, finansmana erişim problemlerinin, emeklilik haklarının, vergi yüklerinin ve sektörel sorunların ayrıntılı şekilde incelenmesi, çözüm önerilerinin belirlenmelidir.

Bu bilgiler doğrultusunda:

1. 2 milyon 600 bin esnafımız ekonomik darboğazdayken, iktidar esnafın feryadını daha ne kadar duymazdan gelecek?
2. Son yıllarda yüz binlerce esnaf kepenk kapatırken, bu tablonun sorumluluğunu kim üstlenecek?
3. Vergisini veren, istihdam sağlayan esnaf neden sürekli yük altında bırakılıyor?
4. Esnafın maliyetleri artarken, gelirleri erirken hükümet neden kalıcı destek adımları atmıyor?
5. Küçük esnaf zincir marketlerle ve büyük sermayeyle nasıl rekabet edecek?
6. Esnaf borç batağındayken, faiz yükü altında ezilirken neden kapsamlı bir yapılandırma yapılmıyor?
7. Vergi ve SGK borçlarında kolaylık sağlanmazken, esnaftan ayakta kalması nasıl bekleniyor?
8. Yıllarca prim ödeyen Bağ-Kur'lu esnafın 7200 gün emeklilik talebi neden hâlâ karşılanmıyor?
9. Esnafın ödediği vergi artarken, aldığı destek neden aynı oranda artmıyor?
10. Esnaf destek beklerken neden sürekli yeni yüklerle karşı karşıya bırakılıyor?